

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

ПЕРЕКЛАДАЦЬКІ ІННОВАЦІЇ

МАТЕРІАЛИ

VI ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

(Суми, 17–18 березня 2016 року)

Суми

Сумський державний університет

2016

ОСОБЛИВОСТІ АКТУАЛІЗАЦІЇ СТАТУСУ КОМУНІКАНТА В АНГЛОМОВНОМУ КОНФЛІКТНОМУ ДИСКУРСІ

Гончарова Є. С.

(Сумський державний університет)

Науковий керівник – канд. філол. наук, доцент Смельянова О. В.

Останнім часом увага мовознавців зосереджена на дослідженні специфіки конкретних дискурсів, зокрема англомовного конфліктного дискурсу. Конфліктний дискурс визначається як цілеспрямована, адресатно-орієнтована, процесуальна і результативна конфліктна мовленнєва взаємодія, що має специфічний характер [2, 114-119].

Під час конфліктного спілкування чималу роль відіграє статус комуніканта. Саме він визначає особливості мовленнєвої взаємодії комунікантів.

Науковці виділяють три типи діад, в яких віддзеркалюється співставлення статусу комунікантів (адресата (A2) та адресанта (A1)):

(1) $A2=A1$ віддзеркалює ситуацію мовленнєвого спілкування між особами з рівним рольовим статусом, тобто між друзями, родичами, колегами приблизно одного віку та соціального статусу;

(2) $A2>A1$ ситуація статусної нерівності комунікантів (зверхність адресата);

(3) $A2<A1$ ситуація статусної нерівності комунікантів (підлеглість адресата) [1].

Статус адресата безпосередньо виявляється в мовленнєвих актах. Серед мовленнєвих засобів актуалізації вищого статусу комуніканта виділяємо директиви, асертиви, промісиви, інфективи, наказовий спосіб дієслів.

Пор.: *"Damn you, don't hold that girl as if she was a sack of potatoes, – Jimmie Langton shouted at him."* [3].

У наведеному прикладі спостерігаємо вживання асертива та директива, а також дієслова, що маркує конфліктність висловлювання.

До мовленнєвих засобів актуалізації нижчого статусу належать порівняння, пейоративи, фразеологічні звороти, лексичні та синтаксичні повтори, питальні речення, промісиви, риторичні питання, наказовий спосіб дієслів.

У наступному прикладі нижчий статус комуніканта виражається за допомогою порівняння.

Пор.: *"She faced him with blazing eyes. 'You damned fool, I've never acted better in my life.'*

'Nonsense. You're acting like hell.'" [3].

Вживання розділових питань також маркує низький статусний рівень комуніканта.

Пор.: *"He's got looks. I can carry him'.*

'You've got a pretty good opinion of yourself, haven't you? But you're wrong.'" [3].

За рівного статусу під час конфліктної взаємодії комуніканти використовують такі мовленнєві засоби, як прикметник *mad*, займенник *you*, дієслова *hate*, *dare*, пейоративи, інвективи.

Соціовербальна взаємодія у конфліктному дискурсі побудована на основі образів соціальних статусів учасників спілкування, що входять до кола мовної свідомості комунікантів та актуалізуються ними в мовленнєвій діяльності.

Перспективи подальшого дослідження вбачаємо у детальному дослідженні та всебічному вивченні особливостей актуалізації статусу комуніканта в англomовному конфліктному дискурсі в контексті дослідження невербальної складової комунікативної взаємодії.

1. Ємельянова О. В. Мовленнєвий статус адресата в аспекті теорії ролей / О. В. Ємельянова // Вісник СумДУ. Серія Філологічні науки. – Суми: Вид-во СумДУ. – №3(62). – 2004. – С. 135-141.
2. Фролова І. Е. Системные основания определения конфликтного дискурса / И. Е. Фролова // Вісник Харківськ. нац. ун-ту ім. В. Н. Каразіна. – 2003. – № 609. – С. 114-119.
3. Maugham W. S. Theatre / W. S. Maugham. – Vintage Classics, New Ed edition United Kingdom, 2001. – 256 p.

РІЗНОВИДИ МЕТАФОРИ ТА ЇХ СПЕЦИФІКА В АНГЛОМОВНОМУ ДИСКУРСІ

Горбач А. О.

(Сумський державний університет)

Науковий керівник – ст. викладач Кириченко О. А.

Метафора як мовне явище зустрічається не тільки в усному мовленні, але також і в письмовій формі. Величезне значення метафори полягає у використанні її в художніх творах. Немає жодного